

Мальчик с пальчик

Бармак малай

ИЗДАТЕЛЬСТВО «МӘГАРИФ» НӘШРИЯТЫ

Мальчик с пальчик

Бармак малай

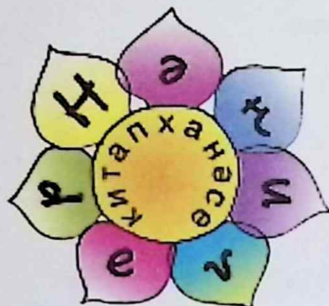
РУССКИЕ НАРОДНЫЕ СКАЗКИ

РУС ХАЛЫК ӘКИЯТЛӘРЕ

КАЗАНЬ ▪ ИЗДАТЕЛЬСТВО «МАГАРИФ» ▪ 2006

УДК 821.161.1-34:398
ББК 82(2Рос=Рус)-4 я70
М 21

Перевод *Люции Гиззатуллиной*
Художник *Нияз Хазиахметов*

Люция Гыйззәтуллина тәрҗемәсе
Нияз Хаҗиәхмәтов рәсемнәре

Мальчик с пальчик : Русские народные сказки / Бармак малай :
М 21 Рус халык әкиятләре.— Казань: Магариф, 2006.— 40 с.: с рис.
ISBN 5-7761-1540-X

ISBN 5-7761-1540-X

© Издательство «Магариф», 2006
© Оформление. Издательство «Магариф», 2006

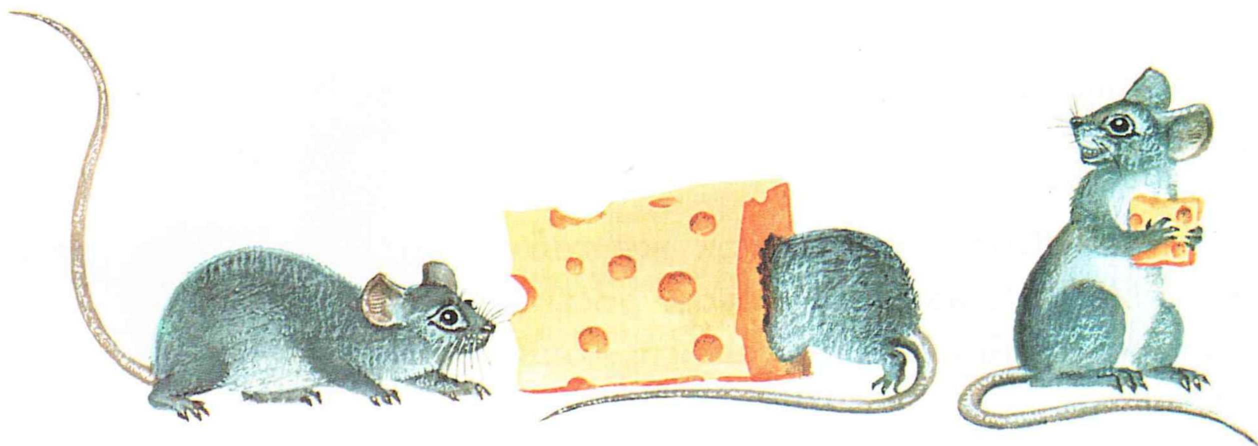
КОТ-ВОРКОТ, КОТОФЕЙ КОТОФЕЕВИЧ

На лесной опушке, в маленькой избушке, жили-были старик и старушка.

Не было у них ни коровы, ни свиньи, никакой скотинки, а был один кот. Кот-воркот, Котофей Котофеевич. И был тот кот жадный да вороватый: то сметанку слижет, то масло съест, то молочко выпьет. Наестся, напьётся, ляжет в уголок, лапкой гладит животок, да всё «мяу» да «мяу», да всё «мало» да «мало», «мне бы оладушков да блинков, мне бы масленых пирогов».

Ну, старичок терпел, терпел, да не вытерпел: взял кота, отнёс в лес да и бросил. «Живи, Кот Котофеич, как хочешь, иди, Кот Котофеич, куда знаешь».

А Кот Котофеич в мох зарылся, хвостом закрылся да и спит себе.

Ну, день прошёл — Котофеичу есть захотелось. А в лесу ни сметанки, ни молока, ни блинков, ни пирогов, ничегошеньки нет. Беда! Эх ты, Котя-коток — пустой животок! Пошёл котик по лесу — спина дугой, хвост трубой, усы щёточкой. А навстречу ему Лиса Патрикеевна:

— Ах-ти мне, да ох-ти мне. Да ты кто таков, из каких краев? Спина дугой, хвост трубой, усы щёточкой?

А кот спину выгнул, раз-другой фыркнул, усы растопорщил:

— Кто я таков? Из сибирских лесов — Котофей Котофеич.

— Пойдём, миленький Котофей Котофеич, ко мне, Лисоньке, в гости.

— Пойдём.

Привела его Лисонька к своему крыльцу, к своему дворцу. Да давай угощать. Она ему дичинки, она ему ветчинки да воробушка.

А он:

— Мяу да мяу!

А он:

— Мало да мало, мне бы оладушков да блинков, мне бы масленых пирогов!

Вот Лиса и говорит:

— Кот Котофеич, да как же тебя такого жадного да разборчивого досыта накормить? Пойду-ка я у соседей помощи просить.

Побежала Лиса по лесу. Шубка шелковая, хвост золотой, глаз огневой — ах, хороша Лисичка-сестричка!

А навстречу ей Волк:

— Здравствуй, кумушка-Лисонька, куда бежишь, за чем спешишь, об чём хлопочешь?

— Ой, не спрашивай, не задерживай, Волк-куманёк, мне недосуг.

А Волк ей:

— Скажи, кумушка, что надобно, может, я помогу.

— Ах, Волк-куманёк, приехал ко мне любименький браток из дальних краёв, из сибирских лесов — Котофей Котофеич.

— А нельзя ли, кумушка, посмотреть на него?

— Можно, Волчище, серый бочище, только он сильно сердитый. К нему без подарка не подходи — шкуру сдерёт.

— А я, кумушка, ему барана притащу.

— Барана ему маловато. Ну да ладно. Я за тебя, куманёк, похлопочу, может, он к тебе и выйдет.

И побежала Лисонька дальше. Шубка шелковая, хвост золотой, глаз огневой — ах, хороша Лисичка-сестричка!

А навстречу ей Медведь.

— Здравствуй, Лисонька, здравствуй, кумушка, здравствуй, красавица! Ты куда бежишь, за чем спешишь, о чём хлопочешь?

— Ой, не спрашивай, не задерживай, Михайло Михайлович, мне недосуг.

— Скажи, кумушка, что надобно, может, я помогу.

— Ах, Михайло Михайлович! Приехал ко мне любименький браток из дальних краёв, из сибирских лесов — Котофей Котофеич.

— А нельзя ли, кумушка, посмотреть на него?

— Ой, Мишенька, Кот Котофеич у меня сердитый: кто не понравится, сейчас съест. К нему без подарка и не подходи.

— Я ему быка принесу.

— То-то! Только ты, Мишенька, быка под сосну, сам на сосну, не кряхти, тихохонько сиди. А то он тебя съест.

Лиса хвостиком махнула и была такова.

Ну вот, на другой день Волк да Медведь и притащили к Лисонькиному дому подарки — барана да быка. Сложили подарки под сосну да давай спорить.

— Ступай, Волчище, серый хвостище, зови Лису с братом,— Медведь говорит, а сам дрожит, кота боится. А Волк ему:

— Нет, Мишенька, иди сам, ты побольше да потолще, тебя труднее съесть.

Друг за дружку прячутся, идти не хотят. Откуда ни возьмись, бежит Заяц-зайчишка, коротенький хвостишка.

А Мишка на него:

— Стой!..

Стал Зайчишка. Сам дрожит, зубами стучит, хвостиком подрагивает.

— Ступай, Зайчишка, коротенький хвостишка, к Лисе Патрикеевне. Скажи, что мы их с братом поджидаем.

Зайка и побежал. А Волк-волчище скулит, дрожит:

— Михайло Михайлович, я маленький, спрячь меня!

Ну, Мишка его в кусты и спрятал. А сам на сосну залез, на самую маковку.

Вот Лиса двери раскрыла, на порог ступила и кричит:

— Собирайтесь, звери лесные, малые и большие, посмотрите, каков из сибирских лесов Котофей Котофеич!

Да и вышел Кот Котофеич: спина дугой, хвост трубой, усы щёточкой.

Увидел его Медведь и шепчет Волку:

— Тьфу, какой зверишка — маленький, поганенький!

А Кот увидел мясо, да как прыгнет, как начнет мясо рвать!

— Мяу да мяу, мало да мало, мне бы оладушков да блинков, мне бы масленых пирогов!

Медведь так и затрясся от страха:

— Ой, беда! Мал да силён, силён да жаден — быка ему мало. Как бы меня не съел!

Сидит Мишка, дрожит, всю сосну качает.

Хочется и Волку на диковинного зверя взглянуть. Зашевелился

под листьями, а кот думает — мышь. Как бросится, ка-ак прыгнет, когти выпустил — прямо Волку в нос!

Волк — бежать. Кот Волка увидал, испугался да прыг на сосну. Всё выше, всё выше забирается. А на сосне — Медведь. «Беда,— думает,— Волка съел, до меня добирается!»

Задрожал, ослабел, да как брякнется с дерева, все бока отбил. Наутек пустился. А Лиса хвостом вертит, им вслед кричит:

— А вот он вам задаст, вот он вас съест! Погодите-ка, подождите-ка!

Ну с той поры все звери стали кота бояться. Стали ему дань носить. Кто — дичинки, кто — ветчинки, кто — оладушков, кто — масленых пирогов. Принесут, под сосну положат — да бежать. Ох, хорошо зажил серый коток, лисичкин браток, из сибирских лесов — Кот Котофеич, что спина дугой, хвост трубой, усы щёточкой.

Вот и сказка вся, больше плесть нельзя. Сказке конец, а мне берёзовый ларец. В ларце плошки да ложки, губные гармошки: петь-плясать да поживать, нашу сказочку похваливать.

МЫРАУ БАТЫР

Урман читендә, бәләкәй генә бер өйдә, яшәгән, ди, карт белән карчык. Аларның Мырау Батыр исемле песиләреннән башка бүтән хайваннары булмаган. Җитмәсә, бу песиләре дә угры-карак, ди, кеше-кара күрмәгәндә йә каймак, йә май, йә сөтне гел чәлдерергә генә тора икән. Ашап-эчкәч, бер почмакка барып ята икән дә, йомшак тәпие белән майлы корсагын сыйпый-сыйпый, һаман «мияу» да «мияу», һаман «әз» дә «әз», «миңа коймак бир дә белен бир, майлы бәлеш бир»,— дип мырлап ята икән.

Карт бу хәлгә түзгән, түзгән дә берзаман сабыры шартлап сынган:

песине алган да урманга илтеп ташлаган. «Яшә үзең белгәнчә, Мырау Батыр, кая телисең шунда бар, дүрт ягың кыйбла, Мырау Батыр»,— дигән.

Ә Мырау Батыр озак уйлап тормаган, мүккә күмелгән дә койрыгын юрган итеп ябынып йокыга киткән.

Икенче көнне йокыдан уянгач, Мырау Батырның ашыйсы килгән. Тик урманда каймак та, сөт тә, белен дә, бәлеш тә — берни дә юк шул. Эшләр харап! Их син, песи-песикәй — буш корсаккай!

Киткән песи урман эчләп — сыртын кабарткан, койрыгын күперткән, мыегын тырпайткан. Мин мин микән, мин кем микән дип бара торгач, каршысына Төлке Түләкәй килеп чыккан моның.

— Ай-һай, бирермен дигән колына, чыгарып куйган юлына. Кем дип белик сине, кайсы яклардан килеп чыктың? Сыртың кабарган, койрыгың күпергән, мыекларың тырпайган? — дип, Төлке теленә салынган.

Песи сыртын дугадай бөгеп, мыегын тырпайтып мырр-мырр мырлаган да:

— Кем буласың дисеңме? Мин — себер урманнарыннан килгән Мырау Батыр буламын! — дигән.

— Әйдә, Мырау бәгырькәем, миңа кунакка барыйк,— дип ыспайланган Төлке.

— Әйдә, барсак барыйк соң! — дип, песи дә сер бирмәгән. Шулай итеп Төлке моны үзенең сараена алып кайткан һәм кунакны сыйларга тотынган. Табынга әле бер кош итен, әле икенче кош итен куя икән.

Песи һаман саен:

— Мияу да мияу, аз да аз! Китер миңа коймактыр, белендер, китер миңа майлы бәлештер! — дип даулый икән.

Аптырагач-йөдәгәч, Төлке әйткән:

— Мырау Батыр, сайланасың да сайланасың, син комсызны ничек туйдырмак кирәк? Барыйм әле, сорыйм әле күршеләрдән, ярдәм ителмәсләрме?

Төлке шулай дип урман эчләп чабып киткән. Туны ефәктәй елкылдый, көлтә-көлтә койрыгы алтындай ялтырый, күзе уттай яна — ай-һай матур-күркәм Төлке Түләкәй.

2 К 6/300

Моның каршысына Бүре килеп чыккан да:

— Исәнме-саумы, Төлке кодача, күзеңә ак-кара күренми кая чабасың, кая ашыгасың? — дип кызыксынган.

— Һай, Бүре кода, сорашып юлымнан булмә, һич вакытым юк,— дигән Төлке.

Бүре аңа:

— Ә син әйтеп кара, кодача, бәлки ярдәмем тияр,— дигән.

— И-их, Бүре кода, ерак илләрдән, себер урманнарыннан яраткан энекәшем Мырау Батыр кунакка килгән иде лә...

— Миңа да ярамыймы аны күрергә, кодача?

— Яравын ярый да, әмма ләкин бик ачулы чагы әле. Күчтәнәчсез якын да килә күрмә, югыйсә җиде кат тиреңне салдырыр.

— Мин аңа, кодача, күчтәнәчкә тәкә хәтле тәкә алып киләм.

— Тәкә азрак булыр аңа булуын. Беразга ярап торыр инде алайса. Мин синең хакта сүз кушып карармын, кода. Көенә килсә, бәлки, яныңа чыгар да.

Шулай дип Төлке ары чапкан. Туны ефәктәй елкылдый, көлтә-көлтә койрыгы алтындай ялтырый, күзләре уттай яна — ай-һай бигрәкләр дә матур-күркәм Төлке Түләкәй!

Чаба торгач, моның каршысына Аю килеп чыккан.

— Ни хәлләр, Төлкекәем кодача, исәнлек-саулыкмы, чибәркәем? Ни эшләр майтарасың, кая чабасың?

— Сорый күрмә, юлымнан бүлмә, Аю абзыкай, һич вакытым юк.

— Сөйләп җибәр әле, кодача, белмәссең, бәлки ярдәмем тияр.

— И-и, Аю абзыкай! Ерак илләрдән, себер урманнарыннан, яраткан энекәшем Мырау Батыр кунакка килде бит.

— Миңа да күрешергә ярамыймы аның белән?

— Белмим шул, Аю абзый. Мырау Батырның бик ачулы чагы әле. Күчтәнәчсез якын килә күрмә, хәзер кабып йотар.

— Мин аңа үгез хәтле үгез алып киләм.

— Шулай диген! Әмма ләкин син, Камыт аяк, үгезне нарат төбенә куй да үзең агач башына үрмәлә. Тамак кырма, тыныч кына утыр. Югыйсә Мырау Батыр үзеңне дә ашар.

Төлке шулай дип көлтә-көлтә койрыгын уйнаткан да юкка чыккан.

Икенче көнне иртүк Аю һәм Бүре күчтәнәчләрен — тәкә белән үгез түшкәсен төлке сараена алып килгәннәр. Күчтәнәчләрен нарат төбенә куйганнар да тотынганнар бәхәсләшергә.

— Бар, Бүрекәй-сорыкай, чакыр Төлкене энекәше белән.— Аю үзе сөйли, үзе дер-дер калтырый икән.

Бүре аңа каршы:

— Юк инде, Камыт аяк, үзең чакыр, син олырак та, тазарак та, сине тиз генә кабып йота алмас,— дип карышкан.

Болар бер-берсенә салынган, берсенең дә чакырасы килмәгән. Шул вакыт әллә каян гына озын колак, өтек койрык Куян килеп чыкмасынмы!

Аю моны күреп алган да:

— Тукта!..— дип боерган.

Куян баскан җирендә катып калган. Куркудан теше тешкә тими, кыска койрыгы дер-дер калтырый, ди. Аю моны өйрәтә икән:

— Бар әле, Куянкай, Төлке Түләкәйгә. Бар да әйт, энең белән икегезне көтәләр, диген.

Куян йөгергән генә. Ә Бүре:

— Әй Аю абзый, мин бәләкәчне яшерсәнә! — дип улый икән.

Аю аны бер куак артына качырып куйган. Ә үзе нарат агачына үрмәләгән.

Ул арада Төлке ишеген ачып җибәргән дә тупсага басып болай дип хәбәр салган:

— Әй, урман киекләре, олыгыз, кечегез, һәммәгез җыелыгыз! Себер урманнарыннан килгән Мырау Батырның кемлеген күрегез!

Менә Мырау Батыр үзе дә килеп чыккан: сыртын кабарткан, койрыгын күперткән, мыекларын тырпайткан.

Аю, аның кыяфәтен күреп, Бүрегә пышылдый икән:

— Тьфү, ташкүлчим, җәнлекмени бу? Үзе бәләкәйдер, үзе кыяфәтсездер.

Песинең тәкә белән үгез түшкәсен күрүе булган, ялт итеп сикерүе булган. Итне өзгәли дә башлаган бу.

Ә үзе:

— Мияу да мияу, әз дә әз. Китер миңа коймак та белен, майлы бәлеш,— дип мырлый икән.

Аюның куркуыннан коты очкан.

— Ай хараплар булдык! Бәләкәй булса да хәтәр икән бу, көчле булуы өстенә иләмсез комсыз да икән — үгез хәтле үгезне әз дип тора бит. Мине тотып ашамасын тагын! — дип, агач башында Камыт аяк дер-дер калтыраган.

Бу гаҗәеп җәнлекне Бүренең дә бик күрәсе килгән. Яфрак астында селкенгәндәй иткән икән, песи аны тычкан дип белгән, ахры. Бер ыргылуда Бүре өстенә килеп тә төшкән, тырнакларын Бүренең борынына китереп тә батырган.

Бүре томырылып чабып киткән. Песи Бүре икәнне күреп, каршындагы нарат агачына сикергән. Куркуыннан һаман өскә үрмәләгән. Ә агач башында Аю качып утырган бит инде. «Бетте баш,— дип уйлаган Аю,— Бүрене ашады, хәзер мине кабып йота!»

Куркудан Аюның бөтенләй хәле киткән, агач башыннан шап итеп егылып төшкән бу. Шул кызудан алпан-тилпән элдерткән генә. Ә Төлке, койрыгын уйнатып, артыннан болай дип кычкырып калган:

— Менә хәзер кирәгегезне бирә, менә хәзер кабып йота! Күрерсез әле күрмәгәнегезне.

Шул вакыттан соң бөтен җәнлекләр дә песидән куркып калганнар, ди. Аңа ясак түли башлаганнар. Кайсы кош ите, кайсы коймак, кайсы майлы бәлеш китерә икән. Алып киләләр дә нарат төбенә куялар, ә үзләре табаннарын ялтыраталар икән. Соры песи — Төлкенең энекәше, себер урманнарыннан килгән Мырау Батыр — иллә рәхәт тормышка чыккан да соң. Сырты кабарган, койрыгы күпергән, мыегы тырпайган.

Менә шулай итеп әкият тә тәмам. Сезгә рәхмәт тыңлаган өчен, миңа рәхмәт сөйләгән өчен. Йокларга вакыт, йоклагыз, балалар!

ПЕТУШОК — ЗОЛОТОЙ ГРЕБЕШОК

Жили-были Кот, Дрозд да Петушок — золотой гребешок. Жили они в лесу, в избушке. Кот да Дрозд ходят в лес дрова рубить, а Петушка одного оставляют.

Уходят — строго наказывают:

— Мы пойдём далеко, а ты оставайся домовничать, да голоса не подавай, когда придёт Лиса, в окошко не выглядывай.

Проведала Лиса, что Кота и Дрозда дома нет, прибежала к избушке, села под окошко и запела:

Петушок, петушок,
Золотой гребешок,
Масляна головушка,
Шёлкова бородушка,
Выгляни в окошко,
Дам тебе горошку.

Петушок и выставил головку в окошко. Лиса схватила его в когти, понесла в свою нору.

Закричал Петушок:

Несёт меня Лиса
За тёмные леса,
За быстрые реки,
За высокие горы...
Кот и Дрозд, спасите меня!..

Кот и Дрозд услыхали, бросились в погоню и отняли у Лисы Петушка.

В другой раз Кот и Дрозд пошли в лес дрова рубить и опять наказывают:

— Ну, теперь, Петух, не выглядывай в окошко! Мы ещё дальше пойдём, не услышим твоего голоса.

Они ушли, а Лиса опять прибежала к избушке и запела:

Петушок, петушок,
Золотой гребешок,
Масляна головушка,
Шёлкова бородушка,
Выгляни в окошко,
Дам тебе горошку.

Петушок сидит, помалкивает. А Лиса — опять:

Бежали ребята,
Рассыпали пшеницу,
Курицы клюют,
Петухам не дают...

Петушок и выставил головку в окошко:

— Ко-ко-ко! Как не дают?!

Лиса схватила его в когти, понесла в свою нору.

Закричал Петушок:

Несёт меня Лиса
За тёмные леса,
За быстрые реки,
За высокие горы...
Кот и Дрозд, спасите меня!..

Кот и Дрозд услыхали, бросились в погоню. Кот бежит, Дрозд летит... Догнали Лису — Кот дерёт, Дрозд клюёт, и отняли Петушка.

Долго ли, коротко ли, опять собрались Кот да Дрозд в лес дрова рубить. Уходя, строго-настрого наказывали Петушку:

— Не слушай Лисы, не выглядывай в окошко. Мы ещё дальше уйдем, не услышим твоего голоса.

И пошли Кот да Дрозд далеко в лес дрова рубить. А Лиса тут как тут — села под окошечко и поёт:

Петушок, петушок,
Золотой гребешок,
Масляна головушка,
Шёлкова бородушка,
Выгляни в окошко,
Дам тебе горошку.

Петушок сидит, помалкивает. А Лиса — опять:

Бежали ребята,
Рассыпали пшеницу,
Курицы клюют,
Петухам не дают...

Петушок всё помалкивает. А Лиса — опять:

Люди бежали,
Орехов насыпали,
Куры-то клюют,
Петухам не дают...

Петушок и выставил головку в окошко:

— Ко-ко-ко! Как не дают?!

Лиса схватила его в когти и понесла в свою нору, за тёмные леса, за быстрые реки, за высокие горы...

Сколько Петушок ни кричал, ни звал — Кот и Дрозд не услышали его. А когда вернулись домой — Петушка-то нет.

Побежали Кот и Дрозд по лисицыным следам. Кот бежит, Дрозд летит... Прибежали к лисицыной норе. Кот настроил гусельцы и давай натренькивать:

— Трень, брень, гусельцы,
Золотые струночки...
Ещё дома ли Лисафья-кума,
Во своём ли тёплом гнёздышке?

Лисица слушала, слушала и думает: «Дай-ка посмотрю, кто это так хорошо на гуслях играет, сладко напевает».

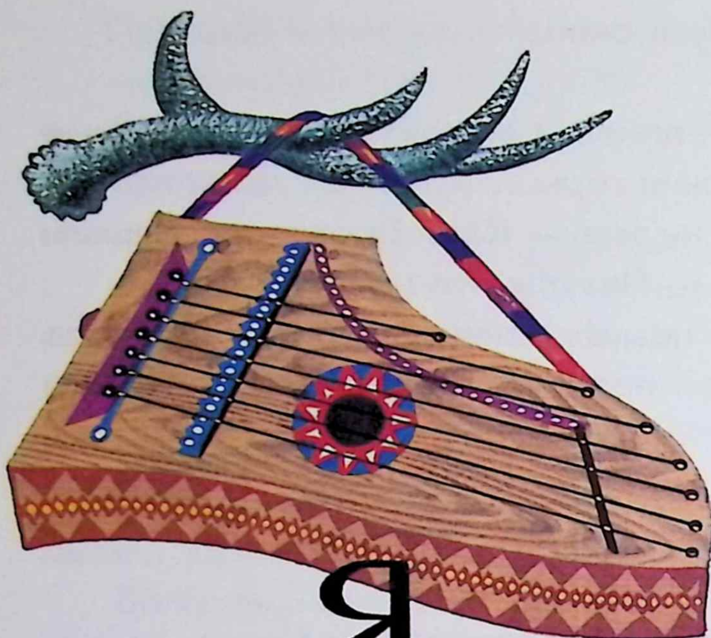
Взяла да и вылезла из норы. Кот и Дрозд её схватили — и давай бить-колотить. Били и колотили, покуда она ноги не унесла.

Взяли они Петушка, посадили в лукошко и принесли домой.

И с тех пор стали жить да быть, да и теперь живут.

3 К 6/300

ӘТӘЧКӘЙ — АЛТЫН КИКРИККӘЙ

Яшәгән, ди, булган, ди, бер Песи, Миләш чыпчыгы һәм дә Әтәчкәй — алтын кикриккәй. Алар урман эчендәге бер өйдә торганнар. Әтәчкәйнең ялгызын өйдә калдырып, Песи белән Миләш чыпчыгы урманга утын кисәргә йөриләр икән. Өйдән чыгып киткәндә Әтәчне нык кына кисәтәләр икән болар:

— Без еракка китәбез. Син өй эшләрен карый тор. Бик тавышыңны чыгарма. Алай-болай Төлке килсә, тәрәзәдән карый күрмә.

Төлке, Песи белән Миләш чыпчыгының урманга киткәнен белгән дә тизрәк болар яшәгән йортка килеп, тәрәзә артында болай дип җырлап җибәргән:

Әтәчкәй, Әтәчкәй,
Алтын кикриккәй,
Каурыйларың йомшактыр,
Сакалларың ефәктер,
Тәрәзәдән күз салчы,
Борчагымны алчы!

Әтәчнең башын сузып тәрәзәдән үрелүе булган, Төлке моны эләктереп култыгына кыстырган да өненә чапкан. Әтәчкәй ярдәм сорап бугаз киереп кычкыра икән:

Алып китте мине Төлке
Кара урман артына,
Ярсу елга аръягына,
Биек таулар артына...
Зинһар коткара күрегез,
Песикәем, кошчыгым!

Песи белән Миләш чыпчыгы ишеткәннәр дә боларның артларыннан ташланганнар һәм, куып җитеп, Әтәчне Төлкедән йолып алганнар.

Көннәрдән бер көнне Песи белән Миләш чыпчыгы тагын урманга утын кисәргә киткәннәр. Киткәндә Әтәчнең колагына болай дип тукыганнар:

— Инде бүтән тәрәзәдән карама, Әтәч. Без тагын да ераграк китәбез, тавышыңны ишетмәбез.

Песи белән Миләш чыпчыгының китүе була, Төлке боларның йортына килә дә тәрәзә артында җырлап җибәрә:

Әтәчкәй, Әтәчкәй,
Алтын кикриккәй,
Каурыйларың йомшактыр,
Сакалларың ефәктер,
Тәрәзәдән күз салчы,
Борчагымны алчы!

Әтәч тын гына утыра икән. Ә Төлке һаман җырлаган:

Бала-чага йөгерешә,
Бодай сибә урамга.
Тавыкларның тамагы тук,
Әтәчләргә сан да юк...

Әтәч түзмәгән, башын тәрәзәдән сузган да:

— Ки-кри-күк! Ничек инде сан да юк?! — дигән.

Төлкегә шул гына кирәк тә, Әтәчне тырнакларына эләктергән дә өненә чапкан.

Әтәч шәрран ярып кычкыра икән:

Алып качты мине Төлке
Кара урман артына,
Ярсу елга аръягына,
Биек таулар артына...
Зинһар, коткара күрегез,
Песикәем, кошчыгым!

Песи белән Миләш чыпчыгы Әтәчне ишеткәннәр дә куа киткәннәр. Песи чаба, ә Миләш чыпчыгы оча икән... Төлкене куып җиткәннәр болар. Песи Төлкене тарткалый да йолыккалый, ә Миләш чыпчыгы чукый икән. Шулай итеп Әтәчне Төлкедән тәки тартып алганнар.

Азмыдыр, күпмедер вакыт узгач, Песи белән Миләш чыпчыгы тагын урманга утын кисәргә җыенганнар. Киткәндә Әтәчне кат-кат болай дип кисәткәннәр:

— Берүк Төлкене тыңлый күрмә, тәрәзәдән үрелеп карыйсы булма. Без бик ерак китәбез, тавышыңны ишетмәбез.

Шулай дип Песи белән Миләш чыпчыгы кара урманга утын кисәргә киткәннәр. Ә Төлке хәйләкәргә шул гына кирәк, ялт итеп килеп җиткән дә тәрәзә артында җыр сузып җибәргән:

Әтәчкәй, Әтәчкәй,
Алтын кикриккәй,
Каурыйларың йомшактыр,
Сакалларың ефәктер,
Тәрәзәдән күз салчы,
Борчагымны алчы!

Әтәч эндәшми-тынмый шым гына торган. Төлке исә һаман тегене кызыктырып җырлый икән:

Бала-чага йөгерешә,
Бодай сибә урамга.
Тавыкларның тамагы тук,
Әтәчләргә сан да юк...

Әтәч түзгән, бирешмәгән. Төлке теленә салынып җырлапмы-җырлый икән:

Йөгергәндә кешеләр
Чикләвекләр чәчтеләр.
Тавыкларның тамагы тук,
Әтәчләргә сан да юк...

Әтәч түзмәгән, башын тәрәзәдән сузган да:

— Ки-кри-күк! Ничек инде сан да юк?! — дигән.

Төлкегә шул гына кирәк, Әтәчне тәрәзәдән тартып алып, култык астына кыстырган да табанын ялтыраткан. Аны кара урманнар, ярсу елгалар, биек таулар артына алып киткән...

Әтәч бугазын киереп күпме генә кычкырмасын, ярдәмгә күпме генә чакырмасын, Песи белән Миләш чыпчыгы аны ишетмәгәннәр. Өйгә әйләнеп кайтсалар, Әтәчтән җилләр искән.

Нишләсеннәр, Песи белән Миләш чыпчыгы тагын куа киткәннәр. Песи йөгерә, Миләш чыпчыгы оча икән. Куа торгач, Төлке өенә килеп җиткәннәр болар. Песи гөсләсен көйләгән дә чиртә башлаган:

Ай бу гөсләдә уйнавы —
Алтын-көмеш кыллары.
Төлке өендә микән?
Җылы өнендә микән?

Төлке гөсләчирткәнне тыңлаган-тыңлаган да болай дип уйлаган: «Кем шулай матур итеп гөсләдә уйнап-җырлый икән? Карыйм әле».

Төлке оясыннан башын сузып караган икән, Песи белән Миләш чыпчыгы тартып чыгарганнар моны. Һәм тотынганнар кирәген бирергә, Төлке көчкә качып котылган.

Аннан инде Песи белән Миләш чыпчыгы Әтәчне тырыска салганнар да өйләренә кайтып киткәннәр. Әле булса өчәүләп тату гына яшиләр, ди, болар.

САМОЕ ДОРОГОЕ

На горе-горушке, близ лесной опушки, от всех дорог на стороне, в глухой деревушке, жили-были старик со старушкой. Старик ивовые прутья резал, корзинки плёл, старуха лён пряла да ткала. Тем и кормились.

Говорит старуха старику:

— Дед, трудно стало нам работать: у меня прялка сломалась, а у тебя, гляди-ка, ручка у ножа треснула, едва держится. Сходи-ка ты в лес, сруби деревцо, сделаем новую прялку да ручку к ножу.

Пошёл старик в лес. Приглядел он хорошее деревцо. Только замахнулся топором, а из чащи Лесной Дед выходит. Был тот Дед в мохнатые ветки одет, в волосах шишки еловые, в бороде шишки сосновые, седые усы до земли висят, глаза огоньками зелёными горят.

— Не трогай,— говорит,— старичок, моих деревьев: ведь они тоже живые, тоже жить хотят. Лучше попроси у меня, чего тебе надобно,— всё тебе дам.

Удивился старик, обрадовался. Пошёл домой со старухой посоветоваться.

Сели они рядком перед избой на лавочку. Старик и спрашивает:

— Ну, старуха, чего мы у Лесного Деда просить будем? Хочешь, много-много денег выпросим? Он даст!

— А на что нам, старик, много-много денег? Нам их и прятать негде. Да и бояться по ночам будем, что их воры утащат. Нет, старик, не надо нам денег.

— Ну, хочешь, попросим большое-пребольшое стадо коров да овец?

— Да что ты, старик! На что нам большое-пребольшое стадо? Нам с ним и не управиться будет. Есть у нас коровушка — молока даёт, есть шесть овечек — шерсть дают. На что нам больше? Не надо.

— А может быть, хочешь, старуха, мы у Лесного Деда тысячу курочек попросим?

— Да чего ты, старик, надумал, опомнись! Чем же мы их кормить-то станем? Есть у нас три курочки-хохлатки, есть Петя-петушок — нам и довольно.

Думали, думали старик со старухой — ничего придумать не могут: всё, что нужно, у них есть, а чего нет, то они своими трудами всегда заработать могут. Встал старик и говорит:

— Я, старуха, придумал, чего у Лесного Деда просить надо.

Пошёл он в лес. А навстречу ему Лесной Дед — в мохнатые ветки одет, в волосах шишки еловые, в бороде шишки сосновые, седые усы до земли висят, глаза огоньками зелёными горят.

— Ну как, мужичок, надумал, чего тебе надобно?

— Надумал,— старик говорит,— сделай так, чтобы наши прялка да ножик никогда не ломались да чтобы руки у нас всегда здоровыми были, тогда мы всё, что нам нужно, сами себе заработаем.

— Будь по-твоему,— Лесной Дед отвечает.

И живут с тех пор старик со старухой — старик ивовые прутья режет, корзинки плетёт, старуха шерсть прядёт, рукавицы вяжет. Тем и кормятся. И хорошо живут, счастливо.

ИҢ КАДЕРЛЕ ӘЙБЕР

Урман буенда, олы юллардан читтәрәк утырган бәләкәй генә авылда, яшәгән, ди, карт белән карчык. Карт тал чыбыклары кисеп кәрзин үргән, карчык җитен эрләп киндер тукыган. Шулай итеп көн күргәннәр, тамак туйдырганнар болар.

Көннәрдән бер көнне әби бабайга болай дип әйткән:

— Карт, эшләр хөртиләнде бит әле безнең. Кабам ватылды. Үзеңнең дә пычак сабың ярылган, көчкә эләгеп тора. Урманга барып агач-мазар кисеп алып кайтасыңмы әллә? Яңа каба ясар идең, беррәттән пычак сабыңны да яңартыр идең.

Әби шулай дигәч, бабай урманга киткән. Бер әйбәт кенә агачны сайлап алган бу. Балтасы белән селтәнеп чабам дигәндә генә куе чытырманлыктан Урман Агасы килеп чыкмасынмы! Үзе ылыс ботагына төренгән, чәченә чыршы, сакалына нарат күркәләре ябышкан, чал мыегы җирдән сөйрәлә, күзләре яшел уттай ялтырый, ди, моның.

— Агачларыма тимә, карт,— дигән ул.— Алар да тере бит. Аларның да яшисе килә. Кирәк әйберең булса, миннән сора, җаның ни тели — шуны бирермен.

Карт башта аптырап калган, аннан сөенгән. Карчыгы белән киңәшләшергә дип, тизрәк өенә кайтып киткән.

Өй каршындагы эскәмиягә икәүләп утырганнар болар. Бабай әйтә икән:

— Ни дисең, карчык? Урман Агасыннан нәрсә сорыйк? Капчыгы белән акча сорасак та була. Ни телисез, шуны бирәм, ди.

4 К 6/300

— Нигә ул безгә бер капчык акча, карт? Аны яшерер урыныбыз да юк бит безнең. Караклар урламасын дип, төннәр буе йокламый аны саклап ятаргамы? Юк, карт, акча кирәк түгел безгә.

— Алайса соң көтү-көтү сыер, көтү-көтү сарык сорыйк.

— Тузга язмаганны сөйләмә, карт. Ниемә хаҗәт ул көтү-көтү мал? Аларны ничек карап бетермәк кирәк? Саварга бер сыерыбыз бар, йон дисәк алты сарыгыбыз исән-сау. Шул җиткән, артыгы кирәк түгел.

— Урман Агасыннан берәр мең тавык сорасак, ни дисең, карчык?

— Юкны сөйләмә, карт. Акылыңа кил. Ашатырга ничек төткәрик аларга? Өч тавыгыбыз, бер әтәчебез бар — шул җиткән.

Карт белән карчык уйлаганнар, уйлаганнар, башларына юньле фикер килмәгән. Бөтен җирләре җитеш. Үзләренә ни кирәк — шул бар. Ә югын инде — кул көче, маңгай тире белән дә табып була. Карт урыныннан торган да болай дигән:

— Карчык, уйлап таптым мин Урман Агасыннан ни сорарга икәнен.

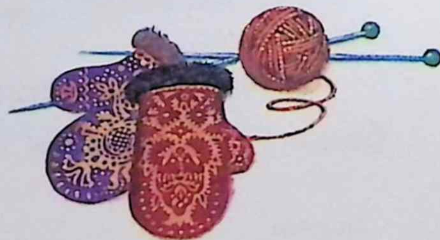
Шулай дип ул урманга юнәлгән. Каршысына Урман Агасы килеп чыккан. Ылыс ботакларына төренгән, чәчләренә чыршы, сакалына нарат күркәләре ябышкан, чал мыегы җиргә тигән, күзләре яшел уттай яна, ди, моның.

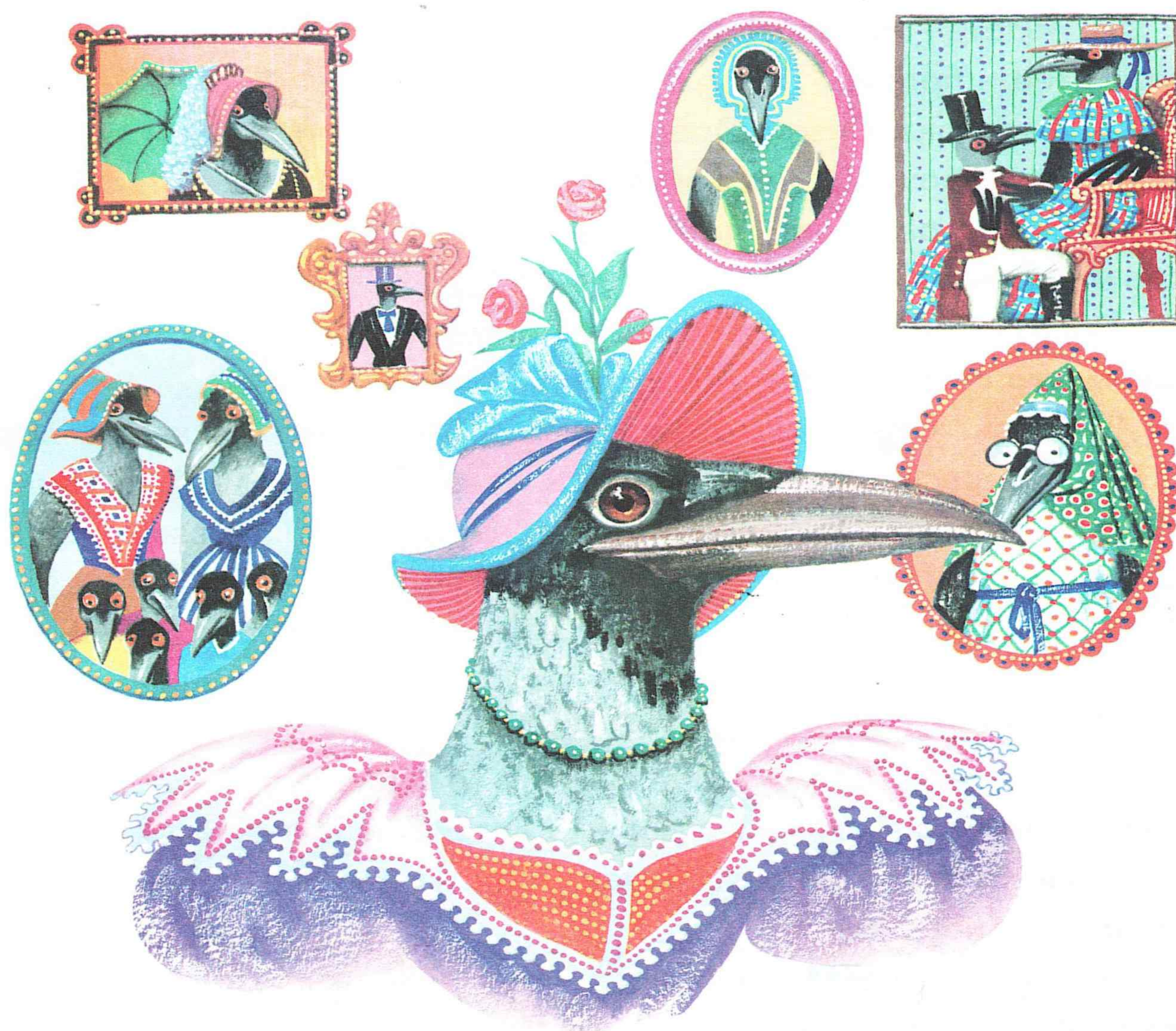
— Йә, картлач, уйладыңмы үзеңә ни кирәген? — дип сораган ул бабайдан.

— Уйладым,— дигән карт,— каба белән пычагыбызны бер дә сынмаслык ит, кулларыбыз гел сау-сәламәт булсын, үзебезгә кирәкне үзебез булдырсак иде.

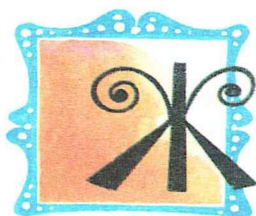
— Синеңчә булыр,— дигән Урман Агасы.

Карт белән карчык әле булса шулай элеккечә көн күрәләр, ди. Бабай тал чыбыклары кисеп кәрзин үрә, әби йон эрләп, бияләйләр бәйли икән. Шул шөгыль белән тамак туйдыралар, ди. Тормышлары бик түгәрәк, бәхетле икән боларның.

ВОРОНА

Жила-была Ворона, и жила она не одна, а с няньками, мамками, с малыми детками, с ближними и дальними соседками. Прилетели птицы из заморья, большие и малые, гуси и лебеди, пташки и пичужки, свили гнёзда в горах, в долах, в лесах, в лугах и нанесли яичек.

Подметила это Ворона и ну перелётных птиц обижать, у них яички таскать!

Летел Сыч и увидал, что Ворона больших и малых птиц обижает, яички таскает.

— Постой,— говорит он,— негодная Ворона, найдём на тебя суд и расправу!

И полетел он далеко, в каменные горы, к Сизому Орлу. Прилетел и просит:

— Батюшка Сизой Орёл, дай нам свой праведный суд на обидчицу-ворону! От неё житья нет ни малым, ни большим птицам: наши гнёзда разоряет, детёнышей крадёт, яйца таскает да ими своих воронят питает!

Покачал Сизой Орёл головой и послал за Вороною лёгкого, меньшего своего посла — Воробья. Воробей вспорхнул и полетел за Вороной. Она стала отговариваться, а на неё поднялась вся птичья сила, все пичуги, и ну щипать, клевать, к Орлу на суд гнать. Нечего делать — каркнула и полетела, а все птицы взвились и следом за ней понеслись.

Вот и прилетели они к орлову жилью и обсели его, а Ворона стоит посереди да обдёргивается перед Орлом, охорашивается.

И стал Орёл Ворону допрашивать:

— Про тебя, Ворона, сказывают, что ты на чужое добро рот разеваешь, у больших и малых птиц детёнышей да яйца таскаешь!

— Напраслина, батюшка Сизой Орёл, напраслина, я только одни скорлупки подбираю!

— Ещё про тебя жалоба до меня доходит, что как выйдет мужичок пашню засевать, так ты подымаешься со всем своим вороньём и ну семена клевать!

— Напраслина, батюшка Сизой Орёл, напраслина! Я с подружками, с малыми детками, с чадами, домочадцами только червячков из свежей пашни таскаю!

— А ещё на тебя всюду народ плачется, что как хлеб сожнут да снопы в копны сложат, то ты налетишь со всем своим вороньём и давай озорничать, снопы ворошить да копны разбивать!

— Напраслина, батюшка Сизой Орёл, напраслина! Мы это ради доброго дела помогаем — копны разбираем, солнышку да ветру доступ даём, чтобы хлебушко не пророс да зерно просохло!

Рассердился Орёл на старую врунью-ворону, велел её засадить в острог, в решетчатый теремок, за железные засовы, за булатные замки. Там она сидит и по сей день!

КАРГА-КАРКЫЛДЫК

Яшәгән, ди, булган, ди, бер Карга. Ул Карганың булган, ди, караучы әнкәләре, энекәш-сеңелкәшләре, якын һәм ерак күршеләре, бихисап туган-тумачалары. Көннәрдән бер көнне ерак диңгез артларыннан төрледән-төрле кошлар очып кайткан. Кыр казлары, аккошлар, эреле-ваклы сайрар кошлар тауларда, тугайларда, урманнарда, болыннарда оя корып, йомырка салганнар. Илләренә әйләнеп кайткан шушы күчмә кошларны Карга күреп алган да төрлечә кыерсыта башлаган, йомыркаларын урлап киткән.

Шул вакыт Чырайсыз Ябалак очып бара икән. Карганың бәләкәй кошларны рәнҗетүен, йомыркаларын ташуын күреп алган да:

— Яхшы чакта тукта, әшәке Карга,— дигән,— югыйсә бу эшеңә бүтәнчә чик куелыр.

Шулай дип, Чырайсыз Ябалак ерак-еракларга, кыя-тауларга Күк Бөркет янына очып киткән. Очып килгән дә болай дигән:

— И галиҗәнап Күк Бөркет, шул юлбасар Каргага гадел хөкемеңне чыгарсана. Ни бәләкәй, ни эре кошларга көн күрсәтми. Ояларын туздыра, кошчыкларын урлый, йомыркаларын ташып үзенең балаларын туйдыра.

Күк Бөркет башын чайкый-чайкый тыңлап торган да Карганы үз эргәсенә алып килергә дип бәләкәй илчесен — җиңел сөякле Чыпчыкны җибәргән. Чыпчык шундук җилпенеп очып киткән. Карга бармаска дип аяк терәп карышкан. Әмма кошларның эресе-вагы дәррәү күтәрелеп моны чукый, йолкый башлаганнар, Күк Бөркет янына хөкемгә куганнар. Карга берни эшли алмаган, зарланып

каркылдап куйган да очып киткән. Бүтән кошлар да көтүләре белән артыннан ияргәннәр.

Менә бер заманны алар Бөркет яшәгән җиргә килеп җиткәннәр һәм оя тирәли төшеп утырганнар. Карга кыл уртага — Бөркет каршысына басып рәтләнергә, ыспайланырга тотынган.

Бөркет Каргадан сорау ала башлаган:

— Синең хакта бик алама сүзләр йөри, Карга. Бүтән кошларның йомыркаларын, кошчыкларын алып китә, диләр.

— Юкны сөйлиләр, галиҗәнап Күк Бөркет, тузга язмаганны сөйлиләр. Мин бит буш йомырка кабыкларын гына җыям.

— Өстеңнән җалу бирүчеләр җитәрлек. Авыл кешесе

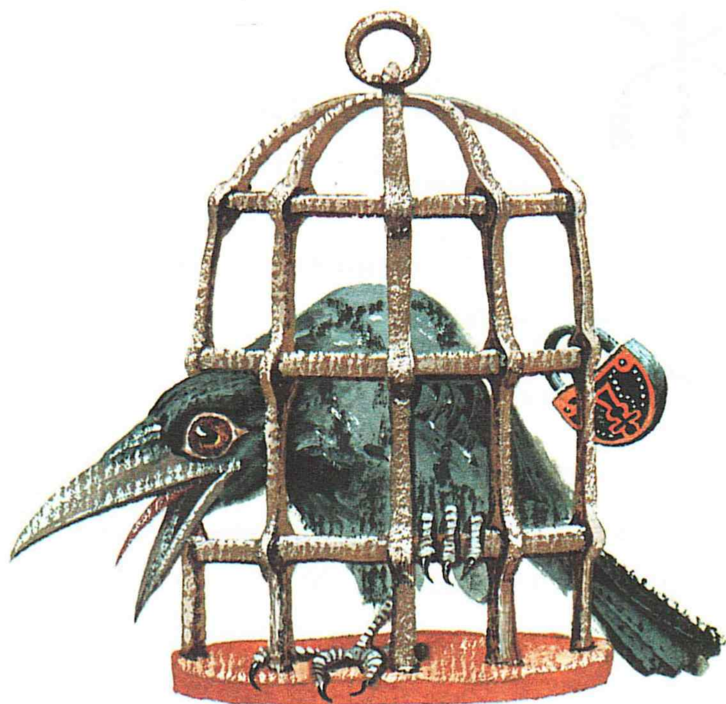
чәчүгә чыккач, бөтен көтүегез белән җиргә төшеп орлыкларны чүплисез икән.

— Юкны сөйлиләр, галиҗәнап Күк Бөркет, тузга язмаганны сөйлиләр. Мин бит ахирәтләрем, туган-тумачаларым белән яңа сөрелгән җирдән кортлар гына чүплим.

— Әле моның белән генә бетмәде. Игеннәрне ургач һәм көлтәләргә бәйләп чүмәләгә салгач, көтүегез белән очып киләсез икән дә көлтәләрне актарып, чүмәләләрне таратып бетерәсез икән.

— Юкны сөйлиләр, галиҗәнап Күк Бөркет, тузга язмаганны сөйлиләр. Безнең бит файдабыз гына тия. Көлтәләрне таратып, кояшта киптерәбез, җилдә җилләтәбез, ашлык кипсен, шытып әрәм булмасын, дибез.

Ялганчы карт Каргага Бөркетнең бик ачуы чыккан. Аны зинданга — тимер бикле, булат йозаклы читлеккә яптырган. Карга бүгенгә хәтле шунда бик астында утыра, ди!

МАЛЬЧИК С ПАЛЬЧИК

Жили старик со старухою. Раз старуха рубила капусту и нечаянно отрубила палец. Завернула его в тряпку и положила на лавку.

Вдруг услышала — кто-то на лавке плачет. Развернула тряпку, а в ней лежит мальчик с пальчик.

Удивилась старуха, испугалась:

— Ты кто таков?

— Я твой сынок, народился из твоего мизинчика.

Взяла его старуха, смотрит — мальчик крохотный-крохотный, еле от земли видно. И назвала его Мальчик с пальчик.

Стал он у них расти. Ростом мальчик не вырос, а разумом умнее большого оказался. Вот он раз и говорит:

— Где мой батюшка?

— Поехал на пашню.

— Я к нему пойду, помогать стану.

5 К 6/300

— Ступай, дитятко.

Пришёл он на пашню:

— Здравствуй, батюшка!

Осмотрелся старик кругом:

— Что за чудо! Голос слышу, а никого не вижу. Кто таков говорит со мной?

— Я, твой сынок. Пришёл тебе помогать пахать. Садись, батюшка, закуси да отдохни маленько!

Обрадовался старик, сел обедать. А Мальчик с пальчик залез лошади в ухо и стал пахать, а отцу наказал:

— Коли кто будет торговать меня, продавай смело: небось — не пропаду, назад домой приду.

Вот едет мимо барин, смотрит и дивуется: конь идёт, соха орёт, а человека нет!

— Этого ещё видом не видано, слыхом не слыхано, чтобы лошадь сама собой пахала!

Старик говорит барину:

— Что ты, разве ослеп! То у меня сын пашет.

— Продай мне его!

— Нет, не продам: нам только и радости со старухой, только и утехи, что Мальчик с пальчик.

— Продай, дедушка!

— Ну, давай тысячу рублей.

— Что так дорого?

— Сам видишь: мальчик мал, да удал, на ногу скор, на посылку лёгок!

Барин заплатил тысячу рублей, взял мальчика, посадил в карман и поехал домой.

А Мальчик с пальчик прогрыз дыру в кармане и ушёл от барина.

Шёл, шёл, и пристигла его тёмная ночь.

Спрятался он под былинку подле самой дороги и уснул.

Набежал голодный Волк и проглотил его.

Сидит Мальчик с пальчик в волчьем брюхе живой, и горя ему мало!

Плохо пришлось серому Волку: увидит он стадо, овцы пасутся, пастух спит, а только подкрадётся овцу унести — Мальчик с пальчик и закричит во всё горло:

— Пастух, пастух, овечий дух! Спишь, а Волк овцу тащит!

Пастух проснётся, бросится бежать на Волка с дубиною да ещё притравит его собаками, а собаки ну его рвать — только клочья летят! Еле-еле уйдёт серый Волк!

Совсем Волк отощал, пришлось пропадать с голоду. Просит он Мальчика с пальчик:

— Вылези!

— Довези меня домой к отцу, к матери, так вылезу.

Делать нечего. Побежал Волк в деревню, вскочил прямо к старику в избу. Мальчик с пальчик тотчас выскочил из волчьего брюха:

— Бейте Волка, бейте серого!

Старик схватил кочергу, старуха — ухват — и давай бить Волка. Тут его и порешили, сняли кожу да сынку тулуп сделали.

БАРМАК МАЛАЙ

Борын-борын заманда бер карт белән карчык яшәгән, ди. Көннәрдән бер көнне карчык кәбестә турагандa искәрмәстән генә чәнти бармагын өзеп алган. Киселгән бармакны чүпрәккә төреп сәкегә куйган да эшенә тотынган.

Озак та үтмәгән, елау тавышы ишетелгән. Карчык чүпрәкне ачып караса, бармак буе гына бәләкәй малай ята, ди.

Моны күреп карчыкның исе-акылы киткән, телен көчкә әйләндереп сораган бу:

— Кем буласың? — дигән.

Теге малай шундук җавап биргән:

— Мин синең улың, чәнти бармагыңнан кешегә әйләндем,— дигән.

Карчык бәләкәчне әйләндерә-тулгандыра караган да моңа Бармак малай дип исем кушкан.

Малай буйга үсмәсә дә, акыл ягыннан олылардан бер дә калышмый икән. Көннәрдән бер көнне ул:

— Әтием кайда соң минем? — дип сораган.

— Җир сөрергә китте,— дигән карчык.

— Мин дә барыйм, әзрәк булышырмын үзенә,— дигән малай.

— Барсаң барырсың, улым,— дигән әнисе.

Бармак малай сөрүлек җиргә килгән дә:

— Исәнме, әти! — дип сәлам биргән.

Карт и карый, ди, як-ягына, и карый, ди. Бик аптыраган бу.

— Ни хикмәт? Тавыш килә, ә кешесе юк. Кем сөйләшә соң минем белән? — дип гаҗәпләнгән.

— Мин — улың булам. Сиңа булышырга, җир сөрешергә килдем. Бераз ял итеп, тамагыңа капкалап ал, әти.

Карт бик сөенеп, тамак ялгарга утырган. Бармак малай атның колагына кергән дә җир сөрә башлаган. Үзе әтисенә болай дип әйткән:

— Әгәр дә берәрсе мине сат дип сораса, ике дә уйлама, сатып җибәр. Барыбер югалмам, кире әйләнеп кайтырмын.

Шул тирәдән генә бер бай узып бара икән, иясез тавыш ишетеп сәерсенеп туктап калган бу. Ат ялгызы җир сукалап йөри, ә кешемазар юк икән.

— Нинди күз күрмәгән, колак ишетмәгән хәл бу? Ат үзеннәнүзе җир сөрсен, имеш,— дигән ул.

Карт байга болай дигән:

— Күрмисеңме әллә? Улым сөрә бит.

— Сат әле миңа улыңны! — дигән бай.

— Сатаммы соң? Карчык белән икебезнең бөтен карап торганыбыз, бөтен сөенечебез шул Бармак малай.

— Сат инде, бабай.

— Ярар алайса, мең тәңкә бирерсең,— дип, карт бай белән сатулаша башлаган.

— Нишләп алай кыйммәт сорыйсың?

— Үзең күреп торасың, малай кечкенә дә төш кенә. Җитезлектә, елгырлыкта тиңнәр юк.

Бай картка мең тәңкәне түләгән дә малайны кесәсенә салып юлга кузгалган.

Озак та үтмәгән, Бармак малай кесәне чәйнәп тишкән дә байдан качкан.

Малай бара икән, бара икән, бара торгач, кара төн җиткән. Юл кырыенда үскән үлән арасына качкан да йокыга талган бу.

Шул вакыт әллә каян гына бер ач Бүре килеп чыккан да малайны кабып йоткан.

Бармак малай Бүре корсагына төшеп кенә утырган.

Ләкин инде хәзер соры Бүренең эшләре мөшкелләнгән. Менә ул бер көтү янына килеп чыккан. Ни күрсен, көтүче йокыга киткән, ә сарык-бәрәннәр иркенләп утлап йөри икән. Бүре бер сарыкны эләктерәм дигәндә генә Бармак малай:

— Көтүче, йокы чүлмәге, сарыгыңны Бүре алып китә бит,— дип бар көченә кычкырып җибәргән.

Көтүче шундук йокысыннан уянып сикереп торган да күсәген эләктереп Бүрегә ташланган. Җитмәсә этләрен дә өстергән. Этләре Бүрене урап алып төрле яктан тешли, йолыккалый башлаганнар,

тирә-юньгә йоннар гына оча икән. Көч-хәл белән табанын ялтыраткан, ди, Бүре.

Шулай ач йөри торгач, коры сөяккә калган Бүре, ябыгып бөтенләй хәлдән тайган. Индә хәзер, корсактан чык дип, Бармак малайга ялына икән.

— Башта атам-анам янына илт, аннан чыгармын,— дигән Бармак малай.

Бернишләп тә булмый, Бүре авылга таба юырткан һәм туп-туры картның өенә килеп кергән.

Бармак малай шундук Бүре корсагыннан чыккан да:

— Бүрене кыйнагыз! Бүрене кыйнагыз!— дип кычкырган.

Бабай табагач, әби ухват алганнар да бирепме бирәләр, ди, Бүренең кирәген. Бүре җан биргәч, тиресен тунап, улларына тун теккәннәр, ди, болар.

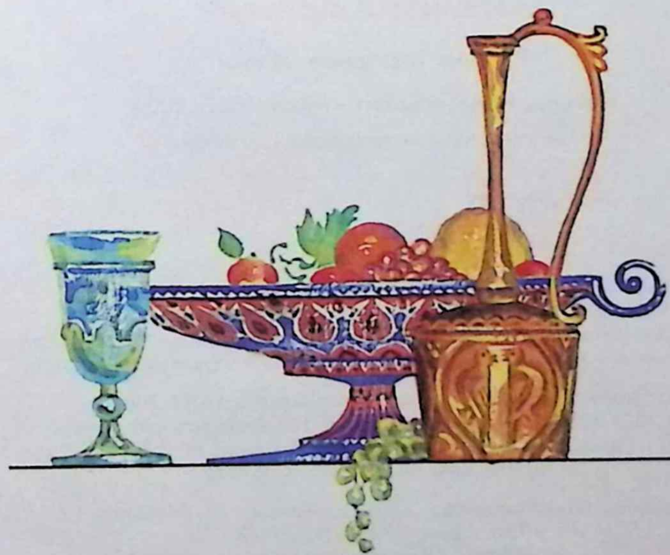

Содержание

Кот-воркот, Котофей-Котофеевич 3
Петушок — золотой гребешок 14
Самое дорогое 23
Ворона 27
Мальчик с пальчик 32

Эчтәлек

Мырау Батыр 8
Әтәчкәй — алтын кикриккәй 18
Иң кадерле әйбер 25
Карга-каркылдык 29
Бармак малай 35

Литературно-художественное издание

Для младшего школьного возраста

Мальчик с пальчик

Русские народные сказки

Казань. Издательство «Магариф». 2006

На русском и татарском языках

Редактор *Л. А. Гиззатуллина*
Художественный редактор *Л. С. Золондинова*
Техническое редактирование и компьютерная верстка *Ф. К. Гумеровой*
Компьютерная обработка материалов *Э. Ф. Нурмухамметовой*

Подписано в печать с оригинал-макета 16.11.2006.
Формат 60×90¹/₈. Бумага офсетная № 1. Гарнитура «Журнальная».
Печать офсетная. Печ. л. 5,0. Уч.-изд. л. 2,86.
Тираж 2000 экз. Заказ К 6/300.

Издательство «Магариф». 420111. Казань, ул. Баумана, 19.
Тел./факс (843) 292-57-48.
http://magarif.kazan.ru
E-mail: magarif@mail.ru

ГУП «Полиграфическо-издательский комбинат».
420111. Казань, ул. Баумана, 19.

